

۸	فصل اول استدلال
۱۲	فصل دوم مجموعه و ضرب دکارتی
۱۷	فصل سوم گراف
۲۹	فصل چهارم نظریه‌ی اعداد
۴۵	فصل پنجم رابطه‌ها و افراز
۵۷	فصل ششم آنالیز ترکیبی و اصل شمول و عدم شمول
۶۳	فصل هفتم احتمال
۸۱	پرسش‌های چهارگزینه‌ای
۹۸	پاسخ‌نامه‌ی تشریحی
۱۲۵	پاسخ‌نامه‌ی کلیدی

مجموعه

مفهومش را در اول راهنمایی خوانده‌ایم و هر سال به بهانه‌ای یادآوری شده است، بیایید فقط نمادهایش را یادآوری کنیم:

تعداد اعضای A : $|A|$ یا $n(A)$ عضو A : $A \in B$ زیرمجموعه‌ی A : $A \subseteq B$

هر مجموعه 2^n تا زیرمجموعه دارد که به این صورت حساب می‌شود:

مجموعه‌ی $A = \{a, b, c, d\}$ را در نظر بگیرید، می‌گوییم در تشکیل زیرمجموعه‌ها، هر عضو دو حالت دارد: باشد یا

a , b , c , d
 $\downarrow$, $\downarrow$, $\downarrow$, $\downarrow$

نباشد، پس:

$$2 \times 2 \times 2 \times 2 = 2^4 = 16 \text{ حالت}$$

پس اگر مجموعه n تا عضو داشته باشد، تعداد زیرمجموعه‌ها می‌شود 2^n . در بین این زیرمجموعه‌ها $\emptyset$ و خود مجموعه

مهم‌اند. در مجموعه‌ی A به تمام زیرمجموعه‌ها به جز خود A زیرمجموعه‌ی سَره یا محض گفته می‌شود.

درباره‌ی مجموعه‌ی $A = \{a, \{a\}, \{b\}, b\}$ ، چندتا از جملات زیر درست است؟

الف) این مجموعه ۱۵ زیرمجموعه‌ی سره دارد. (ب) $\{a\} \subset A$

ج) $\{\{a\}\} \in A$ (د) γ زیرمجموعه دارد که فاقد عضو $\{a\}$ است.

ه) کلاً $16 = 2^4$ زیرمجموعه داریم که در سره‌ها A را حساب نمی‌کنیم، پس می‌شود ۱۵ تا، بنابراین

«الف» درست است. قسمت «ب» هم درست است. چون در A عضو $\{\{a\}\}$ وجود ندارد، پس $\{\{a\}\}$

یک زیرمجموعه از A است نه یک عضو، پس «ج» نادرست است. در قسمت «د»، بیایید زیرمجموعه‌ها

را حساب کنیم:

$$\begin{array}{ccccccc}
 a & , & \{a\} & , & \{b\} & , & b \\
 \downarrow & & \downarrow & & \downarrow & & \downarrow \\
 \text{حالت ۲} & & \text{حالت ۱} & & \text{حالت ۲} & & \text{حالت ۲} \\
 (\text{نباید باشد}) & & (\text{نباید باشد}) & & & &
 \end{array}$$

یعنی ۸ زیرمجموعه‌ی فاقد $\{a\}$ داریم. $2 \times 1 \times 2 \times 2 = 8$

مجموعه‌ی توانی $(P(A))$ ، اگر تمام زیرمجموعه‌ی یک مجموعه را در یک مجموعه‌ی جدید قرار دهیم، اسم این مجموعه

$$P(A) = \{\emptyset, \{1\}, \{2\}, \{1, 2\}\}$$

می‌شود مجموعه‌ی توانی، مثلاً اگر $A = \{1, 2\}$ باشد، داریم:

از این بحث‌ها کلاً ۲ تیپ سؤال در کنکور مطرح می‌شود.

تیپ ۱ (عضو و زیرمجموعه): اگر $A = \{2\}$ ، $B = \{2, \{2\}\}$ و $C = \{\{2\}, \{2, \{2\}\}\}$ کدام رابطه نادرست است؟

(سراسری ۸۶) $B \in C$ (۴) $A \in B$ (۳) $A \subset B$ (۲) $B \subset C$ (۱)

استراتژی: اعضای مانند $\{2, \{2\}\}$ را با a و b و ... نام‌گذاری کنید که حواستان باشد یک عضو بیشتر نیستند!

⊖ **گزینه ی ۱** حواستان باشد $\{2\}$ و $\{2, \{2\}\}$ هر کدام یک عضو هستند، (فقط قیافه ی بنده خداها یک جور است!) که ما درستش می کنیم، می نویسیم $a = \{2\}$ و $b = \{2, \{2\}\}$ و مجموعه ها را یک بار دیگر با اینها باز نویسی می کنیم:
 $A = \{2\}$ $B = \{2, a\}$ $C = \{a, b\}$
 حالا مشخص است که A یکی از زیرمجموعه های B است و در عین حال مجموعه ی A همان a یعنی عضو B هم هست. از طرفی B که همان b است عضو C است، اما معلوم است که هیچ کدام از زیرمجموعه های C برابر با B نیست، یعنی گزینه ی (۱) غلط است.

تیب ۲ (تعداد زیرمجموعه ها) چند زیرمجموعه از مجموعه $\{a, b, \{b, a\}, \{a, b\}\}$ عضو $\{a, b\}$ را ندارد؟

(۱) ۴   (۲) ۶   (۳) ۸   (۴) ۹ (سراسری ۹۱)

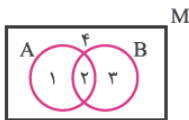
استراتژی هر عضو دو حالت دارد اما عضوهایی که باید باشند یا نباید باشند فقط یک حالت دارند.

⊖ **گزینه ی ۱** اولاً $\{b, a\}$ و $\{a, b\}$ با هم فرق ندارند، یعنی مجموعه ۳ عضوی است: $\{a, b, \{b, a\}\}$. در تشکیل زیرمجموعه ها a و b هر کدام ۲ حالت دارند (باشند یا نباشند) ولی $\{a, b\}$ نباید باشد، پس یک حالت بیشتر ندارد. پس تعداد زیرمجموعه ها $2 \times 2 \times 1$ یعنی ۴ تا است.

جبرمجموعه ها

در سؤال های جبر مجموعه، هیچ فرمولی نمی خواهیم یاد بگیریم، فقط نگاه کنید که اجتماع، اشتراک، تفاضل و متمم را چگونه تعریف می کنیم:

دو مجموعه A و B درون مجموعه ی مرجع M نمایش داده شده اند:

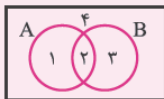
$$\begin{aligned} A' &= \{3, 4\} & A \cap B &= \{2\} \\ A \cup B &= \{1, 2, 3\} & A - B &= \{1\} & B - A &= \{3\} \end{aligned}$$

خب، حالا نگاه کنید که تست سراسری ۸۹ را چگونه حل می کنیم.

⊖ **مجموعه ی $(A - B)' \cap (A \cup B) \cap A'$ برابر کدام است؟**

(۱) $B - A$ (۲) B (۳) A' (۴) $\emptyset$

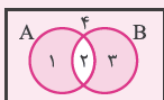
⊖ نمودار ون را رسم و ناحیه ها را عددگذاری می کنیم:

$$\begin{aligned} A - B = \{1\} &\Rightarrow (A - B)' = \{2, 3, 4\} \\ A \cup B = \{1, 2, 3\} &, \quad A' = \{3, 4\} \end{aligned}$$

حالا برویم سراغ خواسته ی سؤال: $(A - B)' \cap (A \cup B) \cap A' = \{2, 3, 4\} \cap \{1, 2, 3\} \cap \{3, 4\} = \{3\}$
 عدد مشترک ۳ است که همان $B - A$ است.

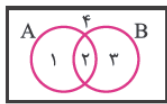
فقط چون خبر داریم که تفاضل متقارن (Δ) را ممکن است فراموش کرده باشید، Δ هم از روی شکل می شود فقط A یا فقط B ، یعنی:

$$A \Delta B = (A \cup B) - (A \cap B) = (A - B) \cup (B - A) = \{1, 3\}$$

تیپ ۳ (جبر مجموعه‌ها)، اگر A و B دو مجموعه‌ی غیر تهی باشند، $(A \cap B') - (B - A)$ برابر کدام است؟

- (۱) B' (۲) $\emptyset$ (۳) $A \cap B$ (۴) $A - B$ (فارج از کشور ۹۱)

$$A \cap B' = \{1, 2\} \cap \{1, 4\} = \{1\}$$

$$B - A = \{3\}$$

استراتژی، نمودار ون بکشید و ناحیه‌ها را عددگذاری کنید!

⇒ گزینه‌ی «۴»

مجموعه‌ی $\{1\} - \{3\}$ هم که همان $\{1\}$ است، یعنی $A - B$.

☛ قوانین دمرگان را هم بلد باشیم، بد نیست:

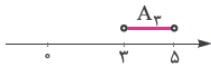
① $(A \cup B)' = A' \cap B'$

② $(A \cap B)' = A' \cup B'$

چهره‌های دیگر مجموعه

الف) گزاره‌نما، گاهی مجموعه را به صورت یک عبارت ریاضی بیان می‌کنند، مثلاً می‌نویسند $A = \{2k \mid k = 1, 2, 3\}$. در این جا اعضای A ، به صورت $2k$ هستند که k باید از بین $1, 2, 3$ انتخاب شود. پس اعضای A ، $2(1), 2(2)$ و $2(3)$ هستند، یعنی $A = \{2, 4, 6\}$.

ب) نمایش بازه‌ای، بعضی وقت‌ها مجموعه، بازه‌ای از اعداد حقیقی است، مثلاً می‌گویند مجموعه‌ی $A_i = (i, i + 2)$ یعنی اگر A_3 را خواستند، جای i بگذارید 3 ، پس $A_3 = (3, 5)$. حواستان باشد که A یک بازه است پس می‌شود روی محور نمایشش داد:

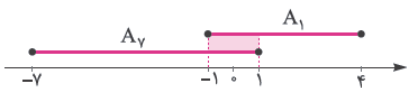

تیپ ۴ (مجموعه‌های بازه‌ای)، اگر $A_i = [-i, \frac{9-i}{4}]$ و $i \in \{1, 2, 3, \dots, 9\}$ ، آن‌گاه مجموعه‌ی $(A_3 \cap A_5) - (A_1 \cap A_7)$ به کدام صورت است؟ (سراسری ۹۲)

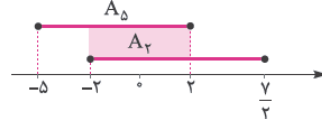
- (۱) $(-2, -1) \cup (1, 2)$ (۲) $[-2, -1] \cup [1, 2]$ (۳) $[-1, 1]$ (۴) $\emptyset$

⇒ گزینه‌ی «۱» اول A_1, A_7, A_3, A_5 را بیابیم:

$$\left. \begin{aligned} A_1 &= [-1, \frac{9-1}{4}] = [-1, 2] \\ A_7 &= [-7, \frac{9-7}{4}] = [-7, 1] \end{aligned} \right\} \Rightarrow A_1 \cap A_7 = [-1, 1]$$

$$\left. \begin{aligned} A_3 &= [-3, \frac{9-3}{4}] = [-3, \frac{3}{2}] \\ A_5 &= [-5, \frac{9-5}{4}] = [-5, 1] \end{aligned} \right\} \Rightarrow A_3 \cap A_5 = [-2, 2]$$

خب حالا برویم ببینیم، سؤال چه چیزی خواسته: $(A_3 \cap A_5) - (A_1 \cap A_7) = [-2, 2] - [-1, 1] = [-2, -1) \cup (1, 2]$

ضرب دکارتی

ضرب دکارتی دو مجموعه‌ی A و B یک مجموعه‌ی جدید است که تمام عضوهای زوج مرتب‌هایی هستند که مؤلفه‌ی

اول آن‌ها از A و مؤلفه‌ی دوم آن‌ها از B می‌آید:

$$A \times B = \{(x, y) \mid x \in A, y \in B\}$$

مثلاً ضرب دکارتی $\{1, 2, 3\}$ در $B = \{a, b\}$ می‌شود:

$$A \times B = \{(1, a), (1, b), (2, a), (2, b), (3, a), (3, b)\}$$

دیدید که وقتی A ، 3 عضو و B ، 2 عضو بود $A \times B$ یک مجموعه‌ی 6 عضوی شد. به صورت کلی داریم:

(تعداد اعضای $B \times A$ = تعداد اعضای $A \times B$) $|A \times B| = |A| \times |B|$

① اگر مجموعه‌ی A در خودش ضرب شود به جای $A \times A$ می‌نویسیم A^2 و همواره داریم:
 $|A^2| = |A|^2$ ویژگی‌ها،

① اگر $A \times B = C \times D$ باشد، می‌توان نتیجه گرفت که $B = D$ و $A = C$ و در حالت خاص تنها راه این‌که $A \times B = B \times A$ شود، تساوی A و B است.

② ضرب دکارتی روی اجتماع، اشتراک، تفاضل و تفاضل متقارن دو مجموعه، از چپ و راست توزیع‌پذیر است.

$$A \times (B \cup C) = (A \times B) \cup (A \times C) \qquad (B \cup C) \times A = (B \times A) \cup (C \times A)$$

③ اگر A یا B تهی باشد، حاصل ضرب دکارتی آن‌ها تهی می‌شود.

④ اگر A, B, C, D و D ناتهی و اگر $A \times B \subseteq C \times D$ باشد، آن‌گاه $A \subseteq C$ و $B \subseteq D$ است. پس اگر $A \times B \subseteq B \times A$ باشد، $A = B$ است. ($A, B \neq \emptyset$)

⑤ اگر $A = \{1, 2, 3\}$ ، $B = \{3, 4\}$ و $C = \{1, 2, 3\}$ ، آن‌گاه مجموعه‌ی $A \times B - A \times C$ چند عضوی است؟

⑥ اول از A فاکتور بگیریم و بعد تعداد اعضا را حساب کنیم:

$$|A \times B - A \times C| = |A \times (B - C)| = |A| \times |B - C|$$

خب A که ۳ عضوی است، یعنی $|A| = 3$ و $B - C = \{4\}$ یک عضوی است. بنابراین $|B - C| = 1$ در نتیجه مجموعه‌ی مذکور $3 \times 1 = 3$ عضوی است.

تیپ ۵ (قوانین ضرب دکارتی): اگر A و B دو مجموعه‌ی غیر تهی و $(A \times B) \subseteq (B \times A)$ باشد، آن‌گاه $A \Delta B$ برابر کدام است؟ (فارج از کشور ۸۵)

$$A \cup B \quad (4) \qquad A \cap B \quad (3) \qquad A \quad (2) \qquad \emptyset \quad (1)$$

استراتژی: دقت کنید که اگر $A \times B \subseteq B \times A$ باید $A \subseteq B$ و $B \subseteq A$ باشد.

⑥ گزینه‌ی «۱» از این‌که $A \times B \subseteq B \times A$ نتیجه می‌شود که $A = B$ است، خُب پس داریم:

$$A \Delta B = (A \cup B) - (A \cap B) = \emptyset$$

$$(A \times B) \cap (C \times D) = \left(\underbrace{A \cap C}_{\text{اشتراک}} \right) \times \left(\underbrace{B \cap D}_{\text{اشتراک}} \right)$$

مجموعه‌های دوم مجموعه‌های اول

مهم‌ترین ویژگی ضرب دکارتی،

این ویژگی ۲ تا حالت خاص مهم دارد که تقریباً تمام سؤال‌های کنکور از آن‌ها می‌آید:

$$① |(A \times B) \cap (B \times A)| = (A \cap B)^2 = |A \cap B|^2 \qquad ② |A^2 \cap B^2| = |A \cap B|^2$$

⑤ اگر $A = \{1, 2, 3, 4\}$ و $B = \{2, 3, 7\}$ ، آن‌گاه مجموعه‌ی $(A \times B) \cap (B \times A)$ چند عضوی است؟

⑥ اولاً $A \cap B = \{2, 3\}$ ، پس $|A \cap B| = 2$ ، عضوی است. $|A \cap B|^2 = 2^2 = 4$.

البته با توجه به این روابط می‌توانیم تعداد اعضای Δ و تفاضل و اجتماع دو ضرب دکارتی را بیابیم، مثلاً داریم:

$$|A^2 \cup B^2| = |A^2| + |B^2| - |A^2 \cap B^2| = |A|^2 + |B|^2 - |A \cap B|^2$$

$$|A \times B - B \times A| = |A \times B| + |B \times A| - |(A \times B) \cap (B \times A)| = 2|A||B| - |A \cap B|^2$$

تیپ ۶ (اشتراک ضرب دکارتی)، اگر $A = \{2k-1 | k \in \mathbb{Z}, 1 \leq k \leq 5\}$ و $B = \{k \in \mathbb{Z} | k-3 \leq 2\}$ ، آن گاه مجموعه‌ی

(سراسری ۹۲)

$(A \times B) \cap (B \times A)$ چند عضو دارد؟

۱۶ (۴)

۹ (۳)

۸ (۲)

۶ (۱)

استراتژی: $(A \times B) \cap (B \times A) = (A \cap B)^2$

⇒ گزینه‌ی «۳» با توجه به این که $|(A \times B) \cap (B \times A)| = |A \cap B|^2$ باید اعضای A و B را بنویسیم تا تعداد اعضای

$$A = \{1, 3, 5, 7, 9\}$$

$A \cap B$ مشخص شود:

$$|k-3| \leq 2 \Rightarrow -2 \leq k-3 \leq 2 \Rightarrow 1 \leq k \leq 5 \Rightarrow B = \{1, 2, 3, 4, 5\}$$

پس $A \cap B = \{1, 3, 5\}$ ، پس $(A \times B) \cap (B \times A)$ ، $3^2 = 9$ عضوی است.

تیپ ۷ (اعمال دیگر روی ضرب دکارتی)، اگر $|(A \times B) \cup (B \times A)| = 8$ و $|(A \times B) - (B \times A)| = 4$ باشد،

$|A \times B|$ کدام است؟

۶ (۴)

۵ (۳)

۴ (۲)

۲ (۱)

استراتژی: ضرب دکارتی یک مجموعه است و تمام قوانین مجموعه‌ها در ضرب دکارتی وجود دارد، پس اجتماع و تفاضل دوتا ضرب دکارتی یعنی اجتماع و تفاضل دو مجموعه.

⇒ گزینه‌ی «۲» فکر کنید $A \times B = M$ و $B \times A = N$ است، حالا دوتا مجموعه داریم که می‌خواهیم برایشان اجتماع

و تفاضل بنویسیم:

$$|(A \times B) \cup (B \times A)| = |A \times B| + |B \times A| - |(A \times B) \cap (B \times A)| = 2|A||B| - |A \cap B|^2 = 8$$

$$|(A \times B) - (B \times A)| = |A \times B| - |(A \times B) \cap (B \times A)| = |A||B| - |A \cap B|^2 = 4$$

$$|A||B| = 8 - 4 = 4 \Rightarrow |A \times B| = |A||B| = 4$$

که از تفاضل دو رابطه به دست می‌آید:

آزمون (۳) - مجموعه و ضرب دکارتی

۲۷- اگر A, B و C سه مجموعه غیر تهی باشند، به طوری که داشته باشیم $A \subseteq B$ ، آن گاه مجموعه $(A \cap (B - C)) - (A \cap B \cap C)$ کدام است؟ (سراسری ۹۰)

- (۱) B (۲) $A \cap C$ (۳) A (۴) $A \cap C'$

۲۸- اگر $n \in \mathbb{N}$ و $A_n = \{m \in \mathbb{Z} \mid m \geq -n, 2^m \leq n\}$ ، آن گاه مجموعه $A_4 \cap A_3$ چند زیرمجموعه دارد؟ (فارج از کشور ۸۸)

- (۱) ۸   (۲) ۱۶   (۳) ۳۲   (۴) ۳۶

۲۹- اگر A و B دو مجموعه غیر تهی باشند، مجموعه $[A \cup (A \cap B)]' \cap [(B \cap A) \cup (B - A)]$ برابر کدام است؟ (سراسری ۸۹)

- (۱) $A' - B'$ (۲) $(A - B)'$ (۳) A' (۴) $\emptyset$

۳۰- اگر $A = \{a, b, \{a\}, \{a, b\}\}$ و $B = \{a, b\}$ ، مجموعه $A - \{B\}$ چند زیرمجموعه سره‌ی غیر تهی دارد؟

- (۱) ۲   (۲) ۷   (۳) ۶   (۴) ۱۴

۳۱- اگر $A_i = \{m \in \mathbb{Z} \mid -i \leq m \leq \lambda - i\}$ ، مجموعه $\bigcup_{i=1}^{\lambda} A_i - \bigcap_{i=1}^{\lambda} A_i$ چند عضو دارد؟ (فارج از کشور ۸۷)

- (۱) ۱۳   (۲) ۱۴   (۳) ۱۵   (۴) ۱۶

۳۲- اگر A و B دو مجموعه غیر تهی و $(A \times B) \cap (B \times A) = \emptyset$ ، آن گاه مجموعه $A - B$ برابر کدام است؟

- (۱) A (۲) $\emptyset$ (۳) $B - A$ (۴) $A \Delta B$ (فارج از کشور ۸۵)

۳۳- اگر $B' \subseteq A'$ باشد، مجموعه $(A \Delta B) \cup (A \cap B)$ برابر کدام مجموعه است؟

- (۱) A (۲) B (۳) A' (۴) B' (فارج از کشور ۸۵)

۳۴- مجموعه $(A - B)' \cap (A \cup B) \cap A'$ برابر کدام است؟

- (۱) $B - A$ (۲) B (۳) A' (۴) $\emptyset$ (سراسری ۸۸)

۳۵- اگر $A = \{x \in \mathbb{N}, 5 < x^2 < 50\}$ و $B = \{3k - 2 \mid k \in \mathbb{Z}, 1 \leq k \leq 4\}$ باشند، تعداد زیرمجموعه‌های $(A \times B) \cap (B \times A)$

کدام است؟ (سراسری ۹۳)

- (۱) ۴ (۲) ۸ (۳) ۱۶ (۴) ۳۲

۳۶- اگر A و B دو مجموعه غیر تهی و $A \cap B' = B \cap A'$ ، آن گاه مجموعه $(A \Delta B) - A$ کدام است؟

- (۱) $\emptyset$ (۲) A (۳) B (۴) B' (فارج از کشور ۹۰)

۳۷- متمم مجموعه $(A - (A - B)) \cup (A \cap B)'$ کدام است؟

- (۱) A (۲) B' (۳) $A' \cup B'$ (۴) $\emptyset$ (فارج از کشور ۸۹)

۳۸- اگر مجموعه A دارای ۵ عضو و مجموعه B دارای ۶ عضو و مجموعه $A \cap B$ دارای ۲ عضو باشد،

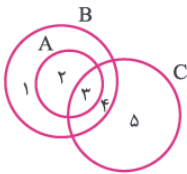
مجموعه $(A \cap B') \times (A \cup B)'$ چند عضو دارد؟ (سراسری ۸۷)

- (۱) ۸ (۲) ۱۰ (۳) ۱۲ (۴) ۱۵

۳۹- اگر n عدد طبیعی و A_n بازه $((-1)^n \cdot n, 2n)$ باشد، چند عدد صحیح به $\bigcup_{n=1}^4 A_n$ تعلق دارد؟ (سراسری ۸۳)

- (۱) ۸ (۲) ۹ (۳) ۱۰ (۴) ۱۱

۲۷- گزینه‌ی «۴»

نمودار ون را ببینید:

راه اول: دقت کنید که چون $A \subseteq B$ است، مجموعه‌ی A را درون B رسم کردیم.

در این نمودار ون، $B - C$ ناحیه‌های ۱ و ۲ است، پس $A \cap (B - C)$ فقط ناحیه‌ی ۲ می‌شود. $A \cap B \cap C$ هم

$$(A \cap (B - C)) - (A \cap B \cap C) = \{2\} - \{3\} = \{2\}$$

ناحیه‌ی ۳ است. بنابراین:

با توجه به گزینه‌ها، ناحیه‌ی ۲ به صورت $A \cap C'$ در گزینه‌ی (۴) آورده شده است.

$$(A \cap (B - C)) - (A \cap B \cap C) = (A \cap B \cap C') - (A \cap B \cap C)$$

راه دوم: از جبر مجموعه‌ها برویم:

$$\frac{A \subseteq B}{A \cap B = A} \rightarrow (A \cap C') - (A \cap C) \xrightarrow{\text{جدا از هم هستند } A \cap C \text{ و } A \cap C'} = A \cap C'$$

❗ وقتی دو مجموعه جدا از هم هستند، تفاضل آن‌ها برابر مجموعه‌ی اولی می‌شود.

۲۸- گزینه‌ی «۳» اول A_3 و A_4 را بنویسیم. دقت کنید که به جای π ، ۳ و ۴ می‌گذاریم:

$$A_3 = \{m \in \mathbb{Z} \mid m \geq -3, 2^m \leq 3\} = \{-3, -2, -1, 0, 1\}$$

$$A_4 = \{m \in \mathbb{Z} \mid m \geq -4, 2^m \leq 4\} = \{-4, -3, -2, -1, 0, 1, 2\}$$

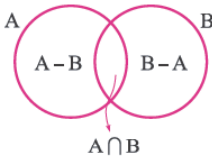
$$\Rightarrow A_4 \cap A_3 = A_3 = \{-3, -2, -1, 0, 1\}$$

حالا اشتراک:

پس اشتراک آن‌ها ۵ عضو دارد، بنابراین $2^5 = 32$ زیرمجموعه خواهد داشت.

۲۹- گزینه‌ی «۱» طبق قانون جذب $[A \cup (A \cap B)]$ می‌شود A . در قسمت دوم هم $(B \cap A) \cup (B - A)$

می‌شود B . ببینید:

پس خواسته‌ی سؤال $A' \cap B$ است که به صورت $A' - B'$ یا $B - A$ می‌توانیم بیانش کنیم.

۳۰- گزینه‌ی «۳»

$$A - \{B\} = \{a, b, \{a\}, \{a, b\}\} - \{\{a, b\}\} = \{a, b, \{a\}\}$$

اول $A - \{B\}$ را می‌سازیم:

پس مجموعه‌ای ۳ عضوی است، بنابراین $2^3 - 2 = 6$ زیرمجموعه‌ی سره‌ی ناتهی دارد.

$$A_1 = \{m \in \mathbb{Z} \mid -1 \leq m \leq 7\} = \{-1, \dots, 7\}$$

$$A_2 = \{m \in \mathbb{Z} \mid -2 \leq m \leq 6\} = \{-2, \dots, 6\}$$

$$\vdots$$

$$A_8 = \{m \in \mathbb{Z} \mid -8 \leq m \leq 0\} = \{-8, \dots, 0\}$$

چندتا از این مجموعه‌ها را می‌بینیم:

۳۱- گزینه‌ی «۲»

$$\bigcap_{i=1}^8 A_i = \{-1, 0\} \text{ و } \bigcup_{i=1}^8 A_i = \{-8, \dots, 7\}$$

$$\bigcup_{i=1}^8 A_i - \bigcap_{i=1}^8 A_i = \{-8, \dots, 7\} - \{-1, 0\} \Rightarrow 16 - 2 = 14$$

عضو دارد

۳۲- گزینه‌ی «۱» همان $(A \times B) \cap (B \times A)$ است. پس طبق صورت سؤال $(A \cap B)^2 = \emptyset$ و

بنابراین $\emptyset = A \cap B$ ؛ یعنی A و B جدا از هم هستند و داریم: $A - B = A$.

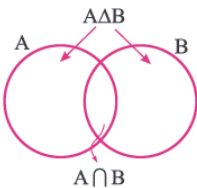
❗ در دو مجموعه‌ی جدا از هم، تفاضل برابر مجموعه‌ی اولی است.

۳۳- گزینه‌ی «۲» اولاً $B' \subseteq A'$ یعنی $A \subseteq B$.

$$\left. \begin{aligned} A \Delta B &= \{\} \Delta \{1, 2\} = \{2\} \\ A \cap B &= A = \{1\} \end{aligned} \right\} \Rightarrow \{\} \cup \{2\} = \{1, 2\} = B$$

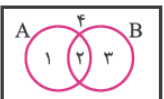
راه اول:

راه دوم: ثانیاً $(A \Delta B) \cup (A \cap B)$ می‌شود $(A \cup B)$. پس داریم:

$$(A \Delta B) \cup (A \cap B) = (A \cup B) \xrightarrow{A \subseteq B} = B$$

۳۴- گزینه‌ی «۱» راه اول: از ناحیه‌ها در نمودار ون کمک بگیریم:

$$\underbrace{(A - B)}_1 \cap \underbrace{(A \cup B)}_{1, 2, 3} \cap \underbrace{A'}_{3, 4} = \{2, 3, 4\} \cap \{1, 2, 3\} \cap \{3, 4\} = \{3\} = B - A$$

راه دوم: حل عادی را هم ببینید:

$$(A - B)' \cap (A \cup B) \cap A'$$

$$\xrightarrow{\text{تبدیل به } \cap} (A \cap B)' \cap (A \cup B) \cap A' \xrightarrow{\text{دمرگان}} (A' \cup B) \cap (A \cup B) \cap A'$$

$$\xrightarrow{\text{از UB فاکتور بگیریم}} \underbrace{((A' \cap A) \cup B)}_{\emptyset} \cap A' = B \cap A' = B - A$$

مجموعه‌های A و B را تشکیل می‌دهیم: **۳۵- گزینه‌ی ۳**

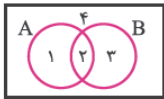
$$\left. \begin{aligned} A &= \{3, 4, 5, 6, 7\} \\ B &= \{1, 4, 7, 10\} \end{aligned} \right\} \Rightarrow A \cap B = \{4, 7\}$$

$$(A \times B) \cap (B \times A) = (A \cap B)^2 = |A \cap B|^2 \xrightarrow{|A \cap B|=2} = 4 \quad . 2^4 = 16 \text{ برابر است با: } 2^4 = 16$$

۳۶- گزینه‌ی ۱

$$(A \Delta B) - A = (A \Delta A) - A = \emptyset - A = \emptyset \quad \text{پس } A = B \text{ داریم. صورت سؤال می‌گوید } A - B = B - A$$

راه اول: **۳۷- گزینه‌ی ۴**

$$A \cap B = \{2\} \Rightarrow (A \cap B)' = \{1, 3, 4\} \Rightarrow A - B = \{1\} \Rightarrow A - (A - B) = \{2\}$$

$$\Rightarrow A - B = \{2\} \Rightarrow A - (A - B) = \{2\}$$

متمم مجموعه‌ی جهانی، مجموعه‌ی تهی است.

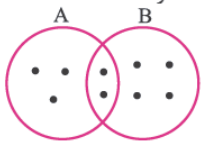
راه دوم: $A - (A - B)$ می‌شود $A \cap B$ ، پس باید حاصل $(A \cap B) \cup (A \cap B)'$ را به دست آوریم که اجتماع یک مجموعه با متمم خودش برابر با U است، بنابراین پاسخ $U' = \emptyset$ است.

۳۸- گزینه‌ی ۳ اول $A \cap B'$ و $(A \cup B)'$ را ساده‌تر می‌کنیم.

$$A \cap B' = A - B$$

$$(A \cup B)' \xrightarrow{\text{دمرگان}} A' \cap (B')' = A' \cap B = B \cap A' = B - A$$

پس $(A - B) \times (B - A)$ را می‌خواهیم. با توجه به نمودار ون، $A - B$ و $B - A$ دارای ۳ و ۴ عضوند:

$$|A| = 5 \text{ و } |B| = 6 \Rightarrow |(A - B) \times (B - A)| = |A - B| \times |B - A| = 3 \times 4 = 12$$

۳۹- گزینه‌ی ۳ مجموعه‌های A_1 تا A_4 را می‌نویسیم:

$$\begin{aligned} A_1 &= (-1, 2) \\ A_2 &= (2, 4) \\ A_3 &= (-3, 6) \\ A_4 &= (4, 8) \end{aligned} \Rightarrow \bigcup_{i=1}^4 A_i = (-3, 8)$$

۱۰ عدد صحیح در بازه‌ی $(-3, 8)$ وجود دارد.